Puolustusvaliokunta 12.6.2018

Hallituksen vuosikertomus 2017 (K 11/2018 vp)

1 Puolustuksen toimintaympäristön muutokseen vastaaminen

Valtioneuvoston puolustusselonteko (VNS 3/2017 vp – EK 23/2017 vp) antaa linjaukset Suomen puolustuskyvyn ylläpidolle, kehittämiselle ja käytölle keskipitkällä aikavälillä. Linjausten toimeenpano varmistaa, että puolustuskykymme vastaa toimintaympäristön vaatimuksiin. Puolustusjärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen painopisteet selontekokaudella ovat kaikkien puolustushaarojen valmius, käytöstä poistuvien suorituskykyjen korvaaminen sekä tiedustelu, kyberpuolustus ja kauko-vaikuttaminen. Selonteon linjaus Puolustusvoimien sodan ajan vahvuuden nostamisesta 280 000 sotilaaseen toimeenpannaan osana Puolustusvoimien operatiivista suunnittelua ja reservin kertausharjoituskoulutusta.

2 Puolustusministeriön toimialan tuloksellisuus

Puolustusministeriön hallinnonalan tehtävät ja toiminnan tulokset liittyvät ennen kaikkea varautumiseen sekä yhteiskunnan toimintakykyyn poikkeusoloissa. Sen vuoksi tulosten todentaminen normaalioloissa on haastavaa.

Hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden aikajänne on huomattavan pitkä, koska Puolustusvoimien joukkojen ja järjestelmien elinjakso on keskimäärin noin 25 vuotta. Hallituksen vuoksikertomuksessa on esitetty puolustusministeriön arvio kehityksen suunnasta kunkin vaikuttavuustavoitteen osalta. Viime kädessä kyse on kokonaisarvioinnista, jossa ei tarkastella pelkästään yksittäisten toiminnallisten tulostavoitteiden toteumia.

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Arvosana
Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka	Hyvä
Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky	Tyydyttävä
Turvallinen yhteiskunta	Hyvä
Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen	Hyvä

Arvioinnissa käytetty asteikko: ”Erinomainen, Hyvä, Tyydyttävä, Välttävä, Tavoitteesta luovuttu/Heikko”.

2.1 Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

Vuoden 2017 puolustusselonteon linjauksia on ryhdytty toimeenpanemaan strategisilla suorituskykyhankkeilla, valmiuden parantamisella, lainsäädännön kehittämisellä ja kansainvälisellä yhteistyöllä.

Puolustusyhteistyötä tiivistettiin Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Naton kanssa erityisesti koulutus- ja harjoitustoiminnassa, varautumisessa ja yhteisessä tilannetietoisuudessa. Suomen ja Naton välillä allekirjoitettiin kyberpuolustusta koskeva poliittinen puitejärjestely. Muilta osin hallitusohjelman linjausten mukaisesti syvennetyn puolustusyhteistyön keskeisiä tu-

Postiosoite / **Postadress** / **Postal Address**
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite / **Besöksadress** / **Office**
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin / **Telefon** / **Telephone**
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi / **Fax** / **Fax**
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet / **e-post, internet** / **e-mail, internet**
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

loksia olivat erityisesti Saksan kanssa laadittu sekä Viron ja Puolan kanssa päivitetyt puolustusyhteistyötä koskevat yhteistyöasiakirjat. Lisäksi allekirjoitettiin asiakirjat Suomen liittymisestä Ison-Britannian johtamaan nopean toiminnan joukkoon sekä Saksan kehysvaltiomaaryhmään. EU:n puolustusyhteistyössä merkittävin askel oli pysyvän rakenteellisen yhteistyön käynnistäminen. Pohjoismainen puolustusyhteistyö (Nordefco) kehittyi Suomen puheenjohtajuuskaudella erityisesti tilannekuvayhteistyössä, harjoitustoiminnassa sekä logistiikka- ja materiaaliyhteistyössä.

Hallinnonalalla valmisteltiin sotilastiedustelulainsäädäntöä koskevaa lainsäädäntöä, jolla parannetaan tiedonhankintaa Puolustusvoimien tehtäviin liittyvistä vakavista kansainvälisistä uhkista.

2.2 Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky

Puolustuksen ennaltaehkäisykyky perustuu toimintaympäristöön suhteutettuun valmiuteen ja torjuntakykyyn. Puolustusvoimat ylläpiti vaatimusten mukaista valmiutta lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi. Puolustusvoimien reagointikykyä on parannettu välittömän valmiuden suorituskykyjä ja kyberpuolustuskykyjä kehittämällä. Harjoitustoimintaa on kytketty yhä vahvemmin valmiuden luomiseen ja ylläpitoon.

Varusmies- ja reservinkoulutuksen koulutukselliset tavoitteet saavutettiin. Myös lentotuntien ja alusvuorokausien määrälle asetetut tavoitteet saavutettiin.

Meri- ja ilmavoimien suorituskyky kyetään säilyttämään meneillään olevilla strategisilla suorituskykyhankkeilla. Näitä hankkeita jatkettiin, jotta vuonna 2018 voidaan tehdä pääsopimukset merivoimien Laivue 2020 –hankkeen aluksista ja taistelujärjestelmistä sekä käynnistää tarjouskilpailu ilmavoimien HX-hankkeessa.

Maavoimien ikääntyvää materiaalia korvaavat hankinnat parantavat suorituskykyä, mutta materiaalia ei kyetä hankkimaan riittävästi. Vuoden 2017 määrärahoja käytettiin kriittisiin materiaalihankkeisiin, joita ovat mm. kaukovaikuttamisen ampumatarvikkeiden hankinta, maapuolustuksen liikkuvuuden ja kohtaamistaistelukyvyn kehittäminen, meripuolustuksen aluskaluston elinjaksopäivitykset, ilmapuolustuksen hävittäjien ylläpitopäivitykset ja ilmatorjuntaohjusjärjestelmän hankinnat, logistiikkajoukkojen varustaminen sekä kunnossapidon varaosahankinnat.

Sotilaalliseen maanpuolustukseen käytettiin vuonna 2017 yhteensä noin 2 317 milj. euroa (pl. alv), josta puolustusmateriaalihankintojen ja toimintamenorahoituksella tapahtuvan joukkojen varustamisen osuus oli 21,8 %. Kun mukaan lasketaan myös materiaalin kunnossapidon hankinnat, materiaalisen valmiuden osuus sotilaallisen maanpuolustuksen menoista oli 36,7 %. Puolustusmateriaalihankintojen toimitus- ja maksuaikataulut vaikuttavat oleellisesti materiaalihankinnoista aiheutuvien menojen määrään kunakin vuonna.

2.3 Turvallinen yhteiskunta

Puolustusvoimat toteutti kaikki siltä pyydetyt ja voimassa olevien säädösten mukaiset virka-aputehtävät, ja keskeiset virka-avun pyytäjät ovat tyytyväisiä saamaansa virka-apuun. Puolustusvoimien virka-aputehtävien lukumäärä (500 kpl v. 2017) oli suunnilleen kolmen edellisen vuoden tasolla.

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen Turvallisuuskomitean valmistelemasta yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta, joka yhtenäistää varautumisen kansallisia periaatteita ja ohjaa hallinnonalojen varautumista. Varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden toimintaperiaatteella, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.

2.4 Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Puolustusvoimat osallistui sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin valtiojohdon päätösten mukaisesti ja edesauttoi osaltaan Suomen pyrkimystä edistää maailman konfliktialueiden vakautta. Suomi osallistui 10 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon ja kahteen sotilastarkkailijaoperaatioon yhteensä noin 500 sotilaalla. Sotilaallisen kriisinhallinnan painopiste oli Libanonin UNIFIL-operaatiossa sekä ISIL:in vastaisen koalition koulutus- ja neuvonanto-operaatiossa Irakissa. Sotilaallisen kriisinhallintaan käytettiin määrärahoja noin 106 milj. euroa (UM+PLM yhteensä).

Puolustusvoimien lakisääteisiä tehtäviä muutettiin siten, että Puolustusvoimilla on edellytykset osallistua aiempaa laajemmin kansainvälisen avun antamiseen ja muuhun kansainväliseen toimintaan sekä kansainvälisen avun vastaanottamiseen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi